

मध्यप्रदेशातील चौराई येथील धरणामुळे महाराष्ट्रातील पेंच प्रकल्पाच्या पाणी साठ्यात व सिंचनात झालेल्या घटीमुळे उद्धवलेल्या पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी करावयाच्या दुष्काळ निवारण उपाययोजनांना तत्त्वतः प्रशासकीय मान्यता देणे.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र.एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.११७/म-७
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२
दिनांक:- ०१.०३.२०१९

संदर्भ :- १) शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/(५४१/१७)/सिंव्य(कामे),
दि. ३०.०५.२०१८

प्रस्तावना :-

मध्यप्रदेश शासनाद्वारे पेंच नदीवर चौराई येथे धरण बांधले आहे. सदर धरणामुळे पेंच जलविद्युत प्रकल्प, तोतलाडोह धरणात येणाऱ्या येव्यात घट झाल्याने तोतला डोह धरणाच्या पाणी साठ्यात व सिंचनात लक्षणीय घट संभवत आहे. या पार्श्वभूमीवर मध्यप्रदेशातील चौराई येथील धरणामुळे महाराष्ट्रातील पेंच प्रकल्पाच्या पाणी साठ्यात व सिंचनात झालेल्या घटीमुळे उद्धवलेल्या पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी करावयाच्या दुष्काळ निवारण उपाययोजनांना तत्त्वतः प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मध्यप्रदेशातील चौराई येथील धरणामुळे महाराष्ट्रातील पेंच प्रकल्पाच्या पाणी साठ्यात व सिंचनात झालेल्या घटीमुळे उद्धवलेल्या पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी दुष्काळ निवारण उपाय योजनेतर्गत तीन भागांतर्गत करावयाच्या खालील अंदाजीत रु. १०१५ कोटी किंमतीच्या उपाययोजनांना दुष्काळ निवारण कार्यक्रमांतर्गत तत्त्वतः प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	प्रस्तावित योजना	पुनर्स्थापित होणारे क्षेत्र (हेक्टर)	नियोजित पाणी वापर (दलघमी)	शिर्षकामे, उर्सियो व सौरऊर्जा घटक यांची एकूण अंदाजित किंमत (रु.कोटी)
१	२	३	४	५
भाग-१ तातडीच्या उपाययोजना				
१)	वेस्टर्न कोलफिल्ड (WCL) मधील खदानीतील पाण्याचा वापर (२ योजना)			
१.१	वेस्टर्न कोलफिल्ड (WCL) मधील इंदर व कामठी खदानीतील पाण्याचा वापर	२१६०	१८	१२
१.२	वेस्टर्न कोलफिल्ड (WCL) मधील गोंडेगाव खदानीतील पाण्याचा वापर	१२००	१०	१०

२	पेंच प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्रातील प्रस्तावित सर्व उपसा सिंचन योजनेखालील १४०१० हे क्षेत्रावरील वितरण प्रणालीला सुक्ष्म सिंचनाखाली आणणे. (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना) (७योजना)			
२.१	बाबदेव साखर कारखान्याच्या अस्तीत्वात असलेल्या बंधान्यावरून मोदा शाखा कालव्यात उपसाद्वारे सिंचनासाठी पाणी वापरणे, जि. नगापूर (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	२१६०	१८	१०
२.२	सांड नाल्यावर निमखेडा गावाजवळ तसेच चाचेर व बेलडोंगरी च्या खाली नवीन बंधारा बांधून तारसा वितरिका कालव्यात उपसाद्वारे सिंचनासाठी पाणी वापरणे जि. नागपूर (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	३०००	२२	२५
२.३	सुर नदीवर अरोली गावाजवळ तसेच खंडाळा गावाजवळ नवीन बंधारा बांधून सी उपशाखा कालव्यात उपसाद्वारे सिंचनासाठी पाणी वापरणे जि. नागपूर (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	२१००	१५	१७
२.४	सुर नदीवर भोसा/खमारी तसेच कोदामेडी, इंदोरा गावाजवळ नवीन बंधारा बांधून काटी जंक्शनवर कालव्यात उपसाद्वारे सिंचनासाठी पाणी वापरणे जि. नागपूर (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	२८५०	१९	३६
२.५	कन्हान नदीवरील माथनी येथील जुन्या पुलास ब्रिज कम बंधारा करून तेथून पाणी उसियोद्वारे मोदा शाखा कालव्यात सोडून सिंचनासाठी वापरणे (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	३९००	२६	५५
२.६	कन्हान नदीतील पाणी पेंच उजव्या कालव्याच्या सा.क्र.कि.मी.२२ वरील जलसेतू जवळ बंधारा बांधून कालव्यात उपसाद्वारे पाणी सोडणे. (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	६०००	४०	४३
२.७	सिहोरा येथे एल-४ शाखा कालव्याच्या कि.मी. २ जवळ कन्हान नदीवर बंधारा बांधून कालव्यात उपसाद्वारे पाणी सोडणे. (सौर उर्जेवर आधारित उपसा सिंचन योजना)	३०००	२०	३७
जलसंपदा विभागांतर्गत प्रस्तावित एकूण उपाययोजना (एकूण ९ योजना)		२६३७०	१८८	२४५

भाग-२			
३	भाग-१ अंतर्गत एकूण ७ (अ.क्र.२.१ ते २.७) उपसा सिंचन योजनेवर दाबयुक्त बंदिस्त पाईप वितरण प्रणालीद्वारे सिंचन व्यवस्था निर्मिती.	२३०१०	--
(एकूण ७ योजना)		२३०१०	--
भाग-३			
४	पेंच प्रकल्पांतर्गत उजवा व डावा मुख्य कालव्याचे क्षतिग्रस्त अस्तरीकरण तसेच वितरण प्रणालीवरील बांधकामे दुरुस्ती करून कार्यक्षमता वाढविणे.	--	--
जलसंपदा विभागांतर्गत प्रस्तावित एकूण उपाययोजना		२६३७०	१८८
			१०१५

उपरोक्त उपाययोजनेअंतर्गत हाती घ्यावयाच्या प्रस्तावित योजनांचे योजनानिहाय स्वतंत्र सविस्तर प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश जलसंपदा विभागामार्फत देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. या उपाययोजनांसाठी आवश्यक असणारे अनुदान जलसंपदा विभागाच्या मागणीनुसार मदत व पुनर्वसन विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३०११०५००२७४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु.ह.उमराणीकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ५) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ६) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ७) मा.मंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ८) मा.राज्यमंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

- ९) अप्पर मुख्य सचिव, (वित्त) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अप्पर मुख्य सचिव (नियोजन) यांचे स्वीय सहायक, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) प्रधान सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) सचिव, (मदत व पुनर्वसन) यांचे स्वीय सहायक, मदत व पुनर्वसन, मंत्रालय, मुंबई
- १३) सचिव (जसंव्य लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १५) महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- १६) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर,
- १७) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, नागपूर,
- १८) वित्तीय सल्लागार व सह सचिव, मदत व पुनर्वसन, मंत्रालय, मुंबई
- १९) आंतरवित्त सल्लागार व उपसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण मंडळ, नागपूर,
- २१) कार्यकारी अभियंता, पेंच पाटबंधारे विभाग, नागपूर,
- २२) सि.व्य (कामे) कार्यासन
- २३) कार्यासन/म-७(निवडनस्ती)